

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Всеукраїнської науково-технічної конференції студентів,
аспірантів і молодих учених, присвяченої 80-річчю
від дня народження професора Олега Балацького
(Україна, Суми, 21 – 25 квітня 2017р.)

Суми
Сумський державний університет
2017

СПЕЦИФІКА ПРОЯВУ СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

ст. викладач Мартинець В. В., студент гр. гр.ЕН- 63/1 у Третяк Т. В.

Соціальні конфлікти є рушійною силою змін та соціально-економічного розвитку. Однак позитивного результату можливо досягти лише за умов коли конфліктна ситуація є регулюючою, в іншому випадку конфлікт має негативні наслідки і призводить до посилення соціально-психологічної напруги в суспільстві та розбалансуванню самої системи.

Соціальні конфлікти – певний вид взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот, організацій щодо вирішення соціальних суперечностей з метою їх розв’язання та зміни існуючої системи. Соціальні конфлікти виникають на різних суспільних рівнях. Основними причинами виникнення соціальних конфліктів на макрорівні є розвиток соціальних структур, зміна соціального устрою, незадоволеність соціальних верст існуючою системою. Зазначені протиріччя проявляються у формах соціальної, політичної, економічної кризи, між класової соціальної боротьби, страйків, війн тощо. На мікрорівні соціальні конфлікти виникають як наслідок протиріч, різних поглядів, життєвих цінностей, інтересів у процесі діяльності або спільного побуту між особистістю і соціальною групою та різними соціальними групами.

Соціальні конфлікти можуть бути як функціональними так і дисфункціональними, що проявляється через позитивні та негативні функції.

Серед позитивних функцій конфлікту доцільно зазначити:

- соціально-діагностична – своєчасна діагностика причин виникнення соціальних конфліктів та їх розв’язання;
- регулююча – спрямована на забезпечення та підтримку соціальної рівноваги, збалансованості між суспільством та владою;
- комунікативна – створення каналу комунікацій між суспільством та владою через ЗМІ, своєчасне прийняття управлінських рішень владними структурами щодо покращення життя і добробуту населення з метою зняття соціально-психологічної напруги, що є основою виникнення і розвитку соціальних конфліктів;
- наукова – розробка наукових методів управління соціальними конфліктами;
- інноваційна – застосування інноваційних підходів до розвитку соціальних систем, впровадження змін для підвищення економічної ефективності соціально-політичної та соціально-культурної системи;
- економічна – своєчасне вирішення соціальних проблем і протиріч з мінімальними фінансовими витратами та втратами;
- юридична – розв’язання соціальних конфліктів має здійснюватися в правовому полі;

- соціально-психологічна – сприяє зняттю соціально-психологічної напруги завдяки відкритому діалогу між владою та бізнесом, владою та суспільством.

До негативних функцій соціальних конфліктів слід віднести наступні:

- дестабілізаційна – конфлікти призводять до погіршення настрою соціальних груп, розбалансованості соціальної системи;

- дезорганізаційна – соціальні конфлікти до визначеної межі є керованими, в разі коли конфлікт має затяжний характер він негативно впливає на функціонування соціальних груп та суспільства в цілому;

- витратно-втратна – в разі загострення соціальних конфліктів та їх невчасному розв'язанню для вирішення конфліктів необхідні додаткові часові, фінансові, людські ресурси. Затяжні соціальні конфлікти знижують продуктивність роботи трудового колективу та відповідно ефективність діяльності підприємства.

Способи вирішення соціальних конфліктів різноманітні, в теорії та практиці управління соціальними конфліктами найчастіше застосовують наступні:

- медіація – залучення третьої сторони до процесу вирішення соціального конфлікту коли конфліктуючі сторони самостійно не можуть вирішити конфлікт;

- проведення переговорів – особливість цього методу полягає в тому, що конфліктуючі сторони висловлюють свою точку зору, обговорюють конфліктну ситуацію і приходять до спільної думки вирішення конфлікту;

- співробітництво – одна з конфліктуючих сторін погоджується з точкою зору іншої, таким чином конфлікт вважається вирішеним;

- консенсус – знаходження спільних точок зору, на основі яких буде вирішений конфлікт;

- компроміс – вирішення конфлікту з урахуванням інтересів конфліктуючих сторін.

Дослідивши соціальні конфлікти можна зробити наступні висновки:

- соціальний конфлікт – це суспільне явище;

- соціальний конфлікт є проявом незадоволеності соціальних верст населення; розбіжністю в поглядах, інтересах, цінностях індивідів і соціальних груп;

- роль і значущість конфлікту як суспільного явища розкривається через позитивні та негативні функції конфлікту;

- для вирішення конфлікту застосовують різні методи. Вибір ефективного методу залежить від природи виникнення конфлікту, конфліктуючих сторін, виду конфлікту, стадії розвитку конфлікту.